

Beleid van de school

Om uiteindelijk te kunnen beslissen of de kinderen in dezelfde of verschillende klassen worden geplaatst, zijn ouders afhankelijk van de mogelijkheden die onze school biedt. Naast het feit dat de Rotterdamse Montessorischool over voldoende parallelklassen beschikt, krijgen ouders ook te maken met de visie van school. Wij zijn een flexibele school. School is zich bewust van de potentiële behoeften van tweelingkinderen en hun ouders.

Waarom samen of apart naar school?

Een belangrijk kenmerk van de tweelingsituatie is dat tweelingen gedurende de eerste levensjaren weinig ervaring opdoen in het gescheiden van elkaar zijn. Hierdoor kunnen tweelingen er moeite mee hebben als de overgang naar de basisschool niet alleen betekent dat ze gescheiden worden van hun ouders maar ook van elkaar.

Tweelingouders krijgen wel eens het verwijt dat zij hun kinderen in de voorschoolse periode niet voldoende hebben geleerd om zonder elkaar te functioneren. Bijvoorbeeld door ze regelmatig uit elkaar te halen, zoals gescheiden naar de kinderopvang gaan. Sommige ouders gaan hierdoor aan zichzelf twijfelen als de kinderen op school problemen hebben met de scheiding. Maar hoe doen de meeste tweelingouders dat eigenlijk? In hoeverre hebben zij hun kinderen tijdens de voorschoolse periode de gelegenheid gegeven om tijd zonder elkaar door te brengen?

Uit de resultaten van dit onderzoek blijkt dat de meerderheid van de tweelingen (62 procent) zelden of nooit gescheiden is geweest en dat ongeveer een derde (33 procent) van de tweelingen enkele dagen per maand of per jaar gescheiden was in de periode voordat ze naar school gingen. Slechts 5 procent van de tweelingen was eraan gewend om enkele dagen per week gescheiden van elkaar tijd door te brengen.

Resultaten uit onderzoek

De afgelopen jaren zijn er diverse wetenschappelijke onderzoeken gedaan naar het effect van samen-of-apart naar school (Tully, 2004; van Leeuwen, 2005; Webbink, 2007; Polderman, 2010). Hierbij is gekeken naar het effect van de scheiding op de schoolprestaties en het gedrag.

De belangrijkste conclusies hieruit zijn:

de eerste jaren presteren ongescheiden tweelingen iets beter dan gescheiden tweelingen

- gescheiden tweelingen vertonen bij aanvang van de basisschool meer internaliserend probleemgedrag (angst, onzekerheid) dan ongescheiden tweelingen
- uiteindelijk is er geen verschil in schoolprestaties (CITO-score groep 8) tussen gescheiden en ongescheiden tweelingen
- ongescheiden tweelingen vertonen aan het einde van de basisschoolperiode niet meer of minder probleemgedrag dan gescheiden tweelingen

Het komt er dus op neer dat het uiteindelijk niet zoveel uit lijkt te maken of tweelingen samen of apart naar school gaan. Sommige tweelingen hebben er moeite mee om bij aanvang van de basisschool gescheiden te worden. Dit kan zich uiten in internaliserend probleemgedrag en lagere schoolprestaties. Aan het einde van de basisschoolperiode is er geen effect meer zichtbaar van de scheiding op de schoolprestaties of eventueel probleemgedrag.

Sociale ontwikkeling

Een andere vraag is in hoeverre de sociale ontwikkeling door het samen zijn wordt beïnvloed. Doordat ze even oud zijn, hebben tweelingkinderen een meer gedeelde vriendengroep dan andere kinderen. Logischerwijs zullen tweelingen die bij elkaar in de klas zitten dus meer gedeelde vrienden hebben. Dit idee werd in het onderzoek van Polderman bevestigd.

Het hoeft natuurlijk geen probleem te zijn als tweelingen veel samen doen. Op school kan het best prettig zijn om een maatje te hebben waar je altijd op kunt terugvallen. Vanaf de puberteit zie je vaak een verandering waarbij kinderen steeds meer op eigen benen gaan staan. Tot die tijd is er meestal geen reden om aan te nemen dat het samen zijn voor de sociale ontwikkeling een belemmering zou vormen. Voor sommige tweelingen is het wel beter om op school gescheiden te worden. Dit geldt bijvoorbeeld voor tweelingen die veel strijd hebben of tweelingen die er bijzonder veel moeite mee hebben om elkaar de ruimte te geven.

Wat is de beste keuze?

De keuze samen-of-apart naar school blijft een individuele kwestie. Een goed tweelingenbeleid geeft ouders inspraak en houdt rekening met de wensen van de kinderen. Zolang niet is aangetoond dat het samen zijn een belemmering vormt voor de ontwikkeling van de kinderen, is er geen reden om een tweeling te scheiden. In de onderbouw beslissen de ouders zelf of de kinderen samen-of-apart naar school gaan.

In de middenbouw zullen de kinderen wél worden gescheiden, tenzij uit onderzoek blijkt dat de tweeling in aparte klassen niet of niet voldoende functioneert.

Overzicht van de belangrijkste argumenten samen-of-apart naar school:

- **Ze houden elkaar in de gaten.** Dat doen tweelingkinderen om verschillende redenen. Ze zullen zichzelf met de ander willen vergelijken, wat zowel een positief als negatief effect kan hebben. Het positieve effect is dat het een stimulerende werking kan hebben, als het tot gevolg heeft dat de ander beter zijn best gaat doen. Het negatieve effect is dat het negatieve gevoelens (zoals onzekerheid) kan oproepen, bijvoorbeeld als de ander altijd beter presteert.
- Ook zullen tweelingkinderen op elkaar letten, omdat ze loyaal zijn aan elkaar. Als de één een probleem heeft, zal de ander vaak willen helpen met oplossen. Voor

sommige tweelingen geeft het rust als ze in verschillende klassen worden geplaatst, omdat ze dan niet meer op elkaar kunnen letten. Aan de andere kant kan de aanwezigheid van de ander een beschermende werking hebben, bijvoorbeeld als steun tegen het gepest worden of het zich alleen voelen.

- **Ze worden op school met elkaar vergeleken.** Als tweelingen bij elkaar in de klas zitten, worden ze vaak met elkaar vergeleken. Het komt regelmatig voor dat de leerkracht (of andere ouders) de kinderen met elkaar vergelijken of ze niet uit elkaar kunnen houden, zelfs als de kinderen totaal verschillend zijn ('komt die-met-die-bril vanmiddag bij ons spelen?'). Grappig genoeg kunnen leeftijdsgenootjes de kinderen meestal wel goed van elkaar onderscheiden en zien zij een tweeling veel minder als koppel.
- **Ze hebben een eigen verhaal.** Tweelingkinderen die in verschillende klassen zijn geplaatst, zullen altijd met een eigen verhaal thuis komen. Als de kinderen bij elkaar in de klas zitten, dan heeft hun dag op school er ongeveer hetzelfde uitgezien en vertellen ze vaak samen over hun ervaringen op school. En alhoewel ze samen in de klas zitten, zullen ze toch met verschillende verhalen thuis komen. Dat komt doordat dezelfde situatie door elk kind op een andere manier wordt beleefd.
- Overigens zullen tweelingkinderen ook in dezelfde klas verschillende ervaringen opdoen. Het zijn namelijk twee verschillende kinderen met elk hun eigen karakter. Hierdoor zullen ze elk op hun eigen manier op hun omgeving (leeftijdsgenootjes, leerkracht) reageren en verschillende reacties uitlokken.
- **Ze maken eigen vriendjes.** Op school komen kinderen in contact met leeftijdsgenootjes en ontstaan er vriendschappen. Tweelingen die in verschillende klassen zijn geplaatst, zullen vanzelfsprekend met andere kinderen gaan spelen. Als tweelingen bij elkaar in de klas zitten, kunnen ze zowel met elkaar als met andere kinderen spelen.
- De aanwezigheid van de ander vormt voor het merendeel van de tweelingen geen belemmering voor het aangaan van vriendschappen met andere kinderen. Wel kan het lastig zijn als het ene kind met de ander wil spelen, terwijl de ander dat niet wil. Ook kan het lastig zijn als het ene kind beter in de groep ligt dan de ander.
- Voor sommige tweelingen vormt het samen zijn wél een belemmering voor het aangaan van contact met leeftijdsgenootjes. In een enkel geval komt het voor dat een tweeling zich als het ware isoleert binnen de groep. In een dergelijke situatie is het van belang om goed te onderzoeken wat precies de oorzaak is van dit gedrag. Soms is dan de enige oplossing om de kinderen in verschillende klassen te plaatsen.
- Ze zoeken steun bij elkaar als ze onzeker zijn. Er kunnen zich situaties voordoen waarin een kind zich niet op zijn gemak voelt, bijvoorbeeld als het door een ander kind wordt gepest of afgewezen, of als er wegens ziekte een vervangende leerkracht is. Op zo'n moment is het prettig als de kinderen steun bij elkaar kunnen vinden, want hierdoor hoeven ze zich minder onzeker te voelen.

- **Ze zijn loyaal aan elkaar en helpen elkaar als dat nodig is.** De loyaliteit tussen (tweeling)broers en -zussen is over het algemeen sterker dan de loyaliteit tussen vrienden onderling. Aangezien tweelingen elkaar in de klas vaak goed in de gaten houden, zullen ze zich verplicht voelen om de ander te helpen als er problemen zijn. Dit kan zowel een voordeel als een nadeel zijn.
- **Puur praktisch: wegbrengen en ophalen.** Praktisch gezien heeft het voordelen als de kinderen bij elkaar in de klas zitten. Het wegbrengen en ophalen van school verloopt hierdoor minder chaotisch en er is meer tijd en aandacht voor de kinderen in de klas. Als de kinderen in verschillende klassen zitten, zal de aandacht van de ouders over de verschillende klassen moeten worden verdeeld. Uiteraard zullen praktische redenen over het algemeen minder zwaar wegen dan inhoudelijke argumenten.
- **Overige info :** Tweelingen op school / Informatie voor tweelingen : www.twinspiratie.nl

Checklist voor Ouders en Leerkrachten van Tweelingen

Voorafgaand aan de start in de onderbouw spreken ouders en leerkracht (of ouders en ib-er) de checklist door.

Hoe tweelingkinderen zich het best ontwikkelen verschilt per tweeling en per kind. Sommige tweelingkinderen ontwikkelen zich beter als ze samen zijn, terwijl anderen het juist beter doen als ze alleen zijn.

Tweelingen zijn er bij gebaat als ouders en leerkracht met elkaar in gesprek gaan over de volgende onderwerpen:

- Zygositeit: een-eiig of twee-eiig
- Geslacht: hetzelfde of verschillend
- Leeftijd van de meerling: zijn ze (veel) te vroeg geboren
- Lichamelijke ontwikkeling: zijn ze veel kleiner of groter dan leeftijdgenootjes
- Taalontwikkeling: is er een achterstand
- Gedrag vóór school(peutergroep of crèche): is er een achterstand
- Sociaal gedrag ten opzichte van elkaar en andere kinderen
- Sociale vaardigheden en afhankelijkheid van volwassenen
- In sociale situaties, is er één altijd teruggetrokken
- Mate waarin ze afhankelijk zijn van elkaar
- Is er één dominant (bv antwoord geven voor de ander of steeds de beurt nemen)
- Interesses thuis en op school: hetzelfde of verschillend
- Eerdere ervaringen van het gescheiden zijn van elkaar
- Wensen van de kinderen: verschillen van elkaar of van de ouders
- Gevoelens van ouders en leerkrachten

Contact tussen de kinderen: verschillen op school en thuis.

Als ouders en kinderen met elkaar praten over een tweeling, dan lijkt het soms alsof ze over verschillende kinderen praten. Kinderen kunnen zich thuis totaal anders gedragen dan op school. De volgende vragen gaan over de mate waarin de kinderen op elkaar reageren.

1. Vindt u dat het ene kind in gedrag wordt beïnvloed als de ander ziek of afwezig is ?

	normaal	soms	zelden	nooit
Ouders				
Leerkracht				

2. Vindt u dan dat het ene kind in gedrag wordt beïnvloed als de ander een standje krijgt ?

	normaal	soms	zelden	nooit
Ouders				
Leerkracht				

3a. Versterken de kinderen elkaar om hulpvaardig te zijn ?

	normaal	soms	zelden	nooit
Ouders				
Leerkracht				

3b. Versterken de kinderen elkaar in hun creativiteit ?

	normaal	soms	zelden	nooit
Ouders				
Leerkracht				

3c. Versterken de kinderen elkaar in storend gedrag.

	normaal	soms	zelden	nooit
Ouders				
Leerkracht				

4. Houdt het ene kind in de gaten wat de ander aan het doen is ?

	normaal	soms	zelden	nooit
Kind A				
Ouders				
Leerkracht				
Kind B				
Ouders				
Leerkracht				

5a. Vergelijken de kinderen zich met elkaar in (sport/spel)activiteiten ?

	normaal	soms	zelden	nooit
Ouders				
Leerkracht				

5b. Vergelijken de kinderen zich met elkaar in hun uiterlijke verschijning ?

	normaal	soms	zelden	nooit
Ouders				
Leerkracht				

5c. Vergelijken de kinderen zich met elkaar in (school)prestaties ?

	normaal	soms	zelden	nooit
Ouders				
Leerkracht				

5d. Vergelijken de kinderen zich met elkaar in mate van populariteit bij vriendjes / klasgenootjes

?

	normaal	soms	zelden	nooit
Ouders				
Leerkracht				

5e. Vergelijken de kinderen zich met elkaar in mate van goedkeuring door volwassenen ?

	normaal	soms	zelden	nooit
Ouders				
Leerkracht				

6. Welke van de onderstaande beschrijvingen zijn kenmerkend voor de onderlinge concurrentie tussen de kinderen ?

	Ouders	Leerkracht
Ze concurreren continue met elkaar		
Ze werken samen en zijn trots op elkaar		
Er is een gezonde mate van concurrentie		
Ze concurreren om goedkeuring van volwassenen		
Ze zijn jaloers en prijzen elkaar nooit		

7. Als het ene kind beduidend beter is in een bepaald gebied, laat de ander het dan afweten ?

	normaal	soms	zelden	nooit
Ouders				
Leerkracht				

8. Heeft u het idee dat de kinderen de neiging hebben om zich in extreme mate af te zetten tegen de ander wat betreft gedrag, persoonlijkheid en interesse (o.a. rustig / luidruchtig, binnenkind / buitenkind, extravert / verlegen) ?

	ja	nee
Ouders		
Leerkracht		

9. Welk kind vindt u dat er momenteel extra ondersteuning nodig heeft op school ?

Reactie Ouders	Kind A	Kind B
----------------	--------	--------

Motoriek		
Spraak en Taal		

Sociale ontwikkeling		
Redzaamheid		

Spelontwikkeling		
Zelfstandigheid		

10. Wat denkt u dat de kinderen zelf op dit moment het liefst willen ?

Reactie Ouders	Kind A	Kind B
In dezelfde klas		
In aparte klassen		
Het maakt ze niet uit		
Nog niet gevraagd		
Anders		

Reactie Leerkracht	Kind A	Kind B
In dezelfde klas		
In aparte klassen		
Het maakt ze niet uit		
Nog niet gevraagd		
Anders		